

A qui nullum fortuntur musculum, contrarij motus autorem. Nullus enim, qui testes ad inferio-
ra reuclat, extructus est, quandoquidem testes, quos nisi recta deorsum, nec in ullam partem
inclinantes prolabi decebat, abunde à naturali ipsius indita grauitate dimituntur, idq; subinde
adeo, ut ne minimum quidem sursum aegris, senibusq; allici queant. Quid uero Arabibus in
mentem uenerit, ignoro, qui binos in uiris cuiusq; testis musculos, in mulieribus autē unicū
haberi scriptum reliquerunt. Vnicū enim hactenus ad singulos porrigi testes semper in ma-
sculis obseruauī. Mulieribus porro Natura similiter musculos largitur, quos in peritonæo, ut
& reliqua ipsarū generationis organa, recōdidit. Ea nanque peritonæi pars, seu processus, qui
utrinque à lateribus, ad uterū instar^e mesenterij pertingit, uenasq; & arterias utero dedu-
cit, & demum cum alterius lateris peritonæi processu, exteriorē uteriⁱ tunicam procreat, car-
nosus quoq; adaugetur fibris, ex illius regionibus deorsum oblique, ad uteri latera perreptan-
tibus, adeo sanē, ut & mulieribus utrinque singuli sint musculi, illis specie similes, quibus uiri
testes donantur. Et quamuis plerūque graciles sint, neque admodum carnei, crassius uero, ego ta-
men eos aliquando in nonnullis mulieribus uteri cornua esse arbitratus sum, Galeni uideri de-
scriptione eleganter delusus, qui non muliebrem, ad uaccinum & caprinum describit^r uterū,
cornua arietū cornibus longe simillima obtinentem secus multo, quam muliebris uterus. Por-
ro his uteri musculis, obscura uteri ad superiora attractio perficitur, quam mulieres tunc facile
percipiunt, quum illa trahere colligereq; conātur, atque adeo (ut sic dicam) uteri ceruicis os, to-
tumq; uterū, penitus in peritonæi amplitudinem allicere student.

Musculi mu-
liebris uteri.

In Libro de
Vteri sectione.

MUSCULORVM TESTIVM ADMINISTRATIONE. Caput XXXIII.

Quia ea que
peritonæo cō-
tinentur, modo
rescanda ue-
niant.

Vtriusq; muscu-
li administratio.

QUEMADMODVM in Quinto libro musculorum, quos testibus affec-
pli, mentionem incidere necessum erit, ita quoq; eorum administrationem
cum reliquarū partū illo Libro enarranturū sectione pertractabo. Quod
tamen ad administrationē hōc Libro persequendam spectat, à mucronata
pectoris ossis cartilagine, ad pubis usq; os, nouacula peritonæi diuides,
alia rursus sectione per transversum utriusq; ab umbilici regionibus ducta.
Mox absque delectu, in uiris omnia, quæ peritonæo cinguntur, præter re-
cti intestini^b finem, & uesticam, auferes. His itaq; ut in Quinto libro docebimus, ademptis,
etiam scorto à testibus unā cum carnea membrana ipsi subdita liberato, stylum exiguum ab
interiori peritonæi parte meatui indes, qui seminarijs uasis in humiliori peritonæi regione, ad
inguina uiam præbet. Posteaquā uerō stylum ad testem usque protruseris, atq; ad illius latus,
seu (si modō talis stylus ad manū sit) in ipsius rimam ac canalem, cultellum indideris, longa
sectione à peritonæo ad testem usq; secundum styli longitudinē facta, membranā tunicam ue,
uasa cum testibus inuestientē diuides. Atque ita uasa in conspectū cum testibus sese offerent,
& extenso quoq; uasorū inuolucro, gracilem testisⁱ musculū, quo inuoluerum id uelut enutritur,
conspicies. Hoc musculo ab humillima uasis à testibus semen deferētis inflexione liberato, eius
naturā promptissimē cōdisces, qualiterq; testem sursum trahat, intueberis. Liceret modō testi-
bus cum suis uasis musculisq; abscētis, penis & uesticæ ceruicis musculos aggredi, at quum ante
hos integrū sit, & thoracis & dorsi & manus dissecare, ad thoracis sese iam conuertet oratio.
Cæterū mulierū musculi aperto iam peritonæo, & intestinis ad latera sursumq; reductis & mu-
lieris testibus quoq; subleuatis, in conspectū citra aliam sectionē ueniūt, dummodo uteri late-
ribus membranisque, illum peritonæo alligantibus animum accommodare non pigeat. At hæc
uniuersa (ut & antea admonuimus) in Quinto libro accuratius prosequemur.

Mulieris
musculi admini-
stratione.

Thoracis mo-
tuum arbit-
rarium esse.

DE MUSCULIS THORACEM MO- uentibus. Caput XXXV.

THORACEM eius motus, quo respirantes indigemus, gratia, non uni-
co cōformatum osse, aut omnino osseum esse, superiori Libro declaratum
est. Iam uerō proximū erit, thoracis motum ex nostro arbitratu debuisse
pendere, nō autem naturalem esse, sermone persequi, dein si uoluntarium
esse, ex usu homini fuerit, quibus is motus perficiatur musculis, subiunge-
re. Summus itaq; rerum Opifex respirationē hominī animalis spiritus resi-
ciendi, & cordis occasione largitus est, quod & ipsum quidem substantia
aëris indigeat, & plurimū feruens in eo calor refrigerari expeat. Inspiratio quidem corre-
gerat,

gerat, suppeditata ei frigida qualitate, exspiratio autem feruentis in eo, & qual-
lignosi recrementi effusione expulsionēq; cordi etiam refrigerando conducit
tillimū causa duobus contrarijs motibus respiratio perficitur, attrahit enim
dilatationē, euacuat uerō in constrictione, eisdem scilicet motibus, quibus &
rudō fungitur. Quamquam respirationis cordisq; motus, genere plurimum u-
cor naturali motu, uelimus nolimus, mouetur, respiratio autem adeo ex nost-
rate, ut quosdam spiritus retentione sese necauisse legamus, atque id magnop-
uitendum duntaxat, sed etiam ad ipsam uitam, homini utile censetur. Si enim
consonantiaq; respirationis cum cordis pulsu necessariō esset, neque ipsa res-
impetu uoluntateq; penderet, multum diuq; loqui nequiremus, quod non ex-
dæ uitæ noxam præstaret. Porro si non possemus interdum citra respiratiō-
uel puluerem, uel quāpiam prauam & uenenosam aëris qualitatem, uel lo-
cadaueribus, cloacis, aut alijs occasionibus inquinata incedere, ea uitam ipsam
læderent, hominemq; prorsus corrumpere. Constat itaque, ex nostro imper-
ram arteriam in pulmones inspirationem, atque rursus fuliginosorum recre-
expirationem oportuisse celebrari. Cum uerō pulmo thoracis motum, quo
tur, dilatatur ue, uacui potissimum ui sequatur, musculos thoracem mouente
certissimum est, qui thoracem dilatarent, arctarentq;. Erunt autem hi in uni-
octo abdominis musculis in homine, octuaginta nouem, utrinque scilicet
draginta, ac postmodū unus utriusque lateri cōmunis. Verū canes & simiæ
utrinque, ut simul tres habeant & nonaginta, quos Galeni intelligendi occasio
enumerare haud grauior, enumerationem ab altero tantum latere uniuerfam
deinde enarrato utriusque lateris communim musculo, amborum laterum muscu-
gratia coniungam. Primus itaque ex inferiori interioriq; clauiculæ regione,
longitudinem, quā primam respicit costam, exoritur, principū carnosum un-
& carnofo quoque termino primæ costæ, quæ pectoris ossi committitur, anti-
tus. Musculus hic breuis, sed amplus est & tenuis, ac omnino carneus, fibras
obliquas, propemodumq; transversas, quæ à clauicula antrosum procedunt
racis costæ, & nonnihil pectoris ossi, quæ eius costæ cartilaginem excipit, im-
beneficio prima costæ, sursum uersus exteriora retrahitur, hacq; ratione ibiden-
tur. Secundus musculus grandis est, carnofo principio, ex tota scapulæ basi
enatus, hinc carnosus perpetuō procedens, ac costis exporrectus, admodum
tantisper redditus, donec primæ, secundæ, tertię, quartę, quintę, sextę, septimę
quando & nonę, thoracis costis sese inserat, atque id media potissimum costarū
costæ longitudinem à uertebriis, ad os pectoris usq; meiaris, qui locus est, mul-
stæ in cartilaginem cessant. Reliqua autem parte, qua musculus costis exporrigi-
xat incumbit, exiguisq; tantum fibris (ut mutuo instrati solent musculi) illis co-
rū non recta simpliciq; linea ipsius, quem dixi, finis costis implantatur, sed h-
gitos discretus est, qui per costarū ossa prolixiores, quam musculi pars, qua
nascitur, in priora procedunt, contrariō nimirū modo, quo oblique descen-
musculus, ex inferioribus sex costis suam assumit originem. Hic enim ex me-
prolixius suos digitos educit, atque cum secundo respirationis musculo ferra-
efficit. Secundi thoracem mouentium musculi fibræ, si quando ad suum prin-
scapulæ basi pendere credimus, tendantur, uniueras costas (præter inferiores
lus non inseritur) uersus exteriora uellunt thoracem dilatantes. Hic musculus i-
ferē habet, in canibus uerō & caudatis simijs secus, non enim solum ipsi in oc-
tur, sed etiam ualidissimē transversas septimæ & sextæ & quintæ & quartæ
brarum processibus implantatur, aut (si ausim eloqui) ab illis processibus si-
tionem mutuatur. Velim enim non oscitanter expendi, an præsens musculus
& uertebriis illis insertus, thoraci mouendo seruiat, an uerō à costis, illisq; uerte-
cens scapulæ implantetur, ipsiusq; secundum thoracis latera, antrosum mo-
beri queat. Duorum qui iam subsequuntur in numero musculorum, unicū
nibus adest, is scilicet quē ordine quartū statuimus, nam tertio simiæ ac cane
numero autem ipsum quoque, sicut paulo superius monui, ne quis Galeni
citra sectionem confusus, aliquos me præterisse musculos præter meritum n-
itaque, & quartus, ab utroque secundi musculi latere habentur, unus in priore
in posteriore, ambo simul cum secundo (si modō id præster) thoracem dilata-

hinc
gust
sim
dnota
bimus.

c. 4. tab. d. 1.
tab. Z.

d. 1. tab. O.
O. 1. 2. tab.
O. 1. 2. 3. 4.
O. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
tab. 1. 4. 5. 6. 7. 8.
O. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
F. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
S. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

c. 1. tab. 1.
tab. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
P. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
P. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

f. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
S. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
P. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.